

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden:

**HAVA SEYRÜSEFER ALANINDA VERİLEN HAVACILIK HABERLEŞMESİ
HİZMETLERİ HAKKINDA TALİMAT
(SHT-10)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Talimatın amacı, Türk hava sahasında ve havaalanlarında, hava trafiğinin emniyetli, verimli, düzenli ve hızlı akışını sağlamak üzere hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından haberleşme, seyrüsefer ve gözetim sistemleri ile ilgili verilen hizmetlerde uluslararası standartlara uyum sağlanması için uyulması gereken temel hükümleri, uygulanacak usul ve esasları düzenlemek ve hizmet veren kurum ve kuruluşlar arasında hava ulaşımını kolaylaştırma kapsamında gerekli koordinasyonu sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa göre yetkilendirilen; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca veya ilgili mevzuat uyarınca sivil hava ulaşımına açık havaalanlarında hizmet veren Haberleşme, Seyrüsefer ve Gözetim sistemlerine ilişkin hizmet sağlayıcı kuruluşları, uluslararası hava seyrüsefer hizmetlerinin yürütülmesi veya geliştirilmesi ile ilgili olan kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve/veya tüzel kişileri ve bunların haberleşme, seyrüsefer ve gözetim sistemleri ile ilgili hizmetlerine yönelik faaliyetlerini ve Türk hava sahasında hizmet veren tüm CNS sistemlerini kapsar.

(2) Bu Talimat, askeri alanlarda yürütülen hava seyrüsefer hizmetlerini kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3– (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanun ile 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin; 437 nci, 441 inci, 795 inci ve 796 ncı maddeleri ile 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun ile yürürlüğe girmiş olan Şikago Sözleşmesi Ek-10'a dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4– (1) Bu Talimatta geçen;

- ACAS: Havada çarpışmayı önleyici, ikincil gözetim radarı transponder sinyallerine dayanan ve hava aracında yer alan sistemi,
- AFTN: Dünya çapında, havacılık sabit devreleri aracılığıyla, tüm havacılık ve uçuş emniyet mesajlarının güvenli ve hızlı olarak alınıp gönderildiği haberleşme şebekelerini,
- AIS: Havacılık bilgi hizmetlerini,

- ç) AMSS: Uydu iletişim imkânlarıyla uçuş güvenliğinin ve düzenli akışının sağlanmasına yönelik kurulması planlanan gelişmiş hizmeti,
- d) ATN: Uluslararası havacılıkla ilgili üniteler arasındaki havacılık haberleşmelerinin iletişim ağı üzerinden internet aracılığıyla yapılmasını,
- e) ATS: Hava Trafik Hizmetlerini,
- f) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını,
- g) CNS hizmet sağlayıcısı: Hizmet verdikleri havaalanı veya Türk hava sahasında sorumlu oldukları sektör ile sınırlı olmak üzere, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca veya ilgili mevzuat uyarınca haberleşme, seyrüsefer ve gözetim alanlarında teknik hizmet sağlama yetkisi verilmiş kurum ve/veya kuruluşları,
- ğ) CNS sistemleri: Haberleşme, seyrüsefer ve gözetim sistemlerini,
- h) Şikago Sözleşmesi: 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasını,
- ı) DME: Mesafe ölçüm cihazını,
- i) ELT: ICAO kuralları gereğince, hava araçlarının kaza veya acil durumlara maruz kalmaları halinde, konumları hakkında pozisyon bilgisi sağlayan ve arama kurtarma hizmetlerinde kullanılan ve hava araçlarında bulundurulması zorunlu olan cihazı,
- j) Frekans: Eşit zaman aralıkları ile tekrarlanan hareketlerde, hareketin birim zamandaki tekrar sayısını,
- k) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- l) GNSS: Dünya çapında pozisyon, hız ve zaman belirlenmesi konularında kullanılan gerekli teknik ekipmanlarla donatılmış uydu sistemini,
- m) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,
- n) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı: Hava seyrüsefer hizmetlerini sağlamaktan sorumlu kurum ve kuruluşları,
- o) Hava seyrüsefer hizmetleri: Hava trafik hizmetlerini; haberleşme, seyrüsefer ve gözetimi hizmetlerini; hava seyrüsefer için meteorolojik hizmetleri ve havacılık bilgi hizmetlerini,
- ö) Havaalanı: Karada ve su üzerinde hava araçlarının kalkması ve inmesi için özel olarak hazırlanmış, hava araçlarının bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına, yolcu ve yük alınmasına ve verilmesine elverişli tesisleri bulunan yerleri,
- p) Hava trafiği: Bir havaalanının manevra sahasında hareket eden hava araçları ile uçuştaki hava araçlarının tamamını,
- r) HF DL: Yüksek frekanslı veri hattını,
- s) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- ş) ILS: Aletli iniş sistemini,
- t) MET: Havacılık meteorolojisi hizmetlerini,
- u) MLS: ILS sistemine göre oldukça gelişmiş özelliklere sahip pist merkez hattına göre ± 40 derece yatay ve süzülüş yolunda 0.1 ve 15 derece arasında dikey kaplama sağlayarak eğrisel yaklaşıma müsaade eden mikrodalga spektrumunda çalışan hassas aletli yaklaşma sistemini,

- ü) Mode S: Yoğun trafik ortamlarında hava trafik kontrol sistemlerini desteklemek için kullanılan, uçağın kimliğinin (çağrı adı veya tescil işareti) elde edilebildiği gözetleme ve veri linki sistemini,
 - v) Mode S hava-yer veri hattı: Mode-S, uçakların 24 bit genişliğinde bireysel seçici adresleme ile kodlanmasını,
 - y) Modülasyon: Bilgi sinyalinin genellikle daha uzak mesafelere gönderilebilmesi için kendinden çok daha yüksek frekanslı bir taşıyıcı sinyal üzerine bindirilmesini,
 - z) NDB: Yönlendirilmemiş radyo yayını,
 - aa) PANS: Hava trafik hizmetleriyle ilgili olarak ICAO tarafından belirlenen yöntem ve esasları,
 - bb) PSR: Bir vericiden yayılan elektromanyetik dalgaların nesneye çarpıp geri dönmesi, bu süreç için gereken zamandan yola çıkılarak nesnenin mesafesi ve antenin o andaki konumu ile nesnenin yönünün hesaplandığı bir radar sistemini,
 - cc) Radyo seyrüsefer yardımcıları: GNSS, VOR, DME, NDB, ILS, MLS gibi cihazları,
 - çç) RADAR: Radyo dalgaları yardımıyla bir hedefin varlığının ve mesafesinin belirlenmesinde kullanılan gözetim sistemini,
 - dd) SARP: Emniyet, personel lisanslama, uçak çalışması, havaalanları, hava trafik hizmetleri, kaza araştırma ve çevre gibi uluslararası sivil havacılığın tüm teknik ve operasyonel yönlerini kapsayan standartları ve tavsiye edilen uygulamaları,
 - ee) SHT-DENETİM: Sivil Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatı,
 - ff) SSR: PSR sisteminden elde edilen konum bilgisine ilave olarak hedefin kimliğinin ve uçuş seviyesinin de tespit edildiği radar sistemini,
 - gg) SELCAL: Seçici çağrı sistemini,
 - ğğ) VOR: VHF frekansında çalışan çok yönlü radyo seyrüsefer istikamet cihazını,
 - hh) VDL: Hava aracı ve yer istasyonu arasında VHF frekans bandında yapılan sayısal bilgi (veri) gönderilmesini sağlayan dijital bağlantıları,
 - ıı) VHF: 30 ile 300 MHz arasındaki frekans aralığını,
 - ii) UHF: 300 MHz ile 3 GHz arasındaki frekans aralığını,
- ifade eder.

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için, 2920 sayılı Kanunu, 4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan belgelerde belirtilen tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Havacılık Haberleşmesi Standart Uygulaması ile Uygulamaların Denetlenmesi

Uygulanabilirlik

MADDE 5- (1) Şikago Sözleşmesinin havacılık haberleşmesini düzenleyen Ek-10'unun güncel versiyonunda yer alan SARP'lar, PANS'lar ve havacılık haberleşme, seyrüsefer ve gözetim sistemlerine ilişkin rehber dokümanlar, ulusal sivil havacılık sahasında hava ve yer hizmetleri operasyonlarındaki tüm faaliyetlere uygulanır.

Radyo seyrüsefer yardımcıları

MADDE 6- (1) Türk hava sahasında gerçekleşen hava aracı operasyonları esnasında hava araçları tarafından uçuşun tüm aşamalarında kullanılan radyo seyrüsefer yardımcıları ile ilgili Şikago Sözleşmesi Ek-10 Cilt I'de yer alan SARP, PANS ve rehber dokümanlarda bulunan kurallar uygulanır.

(2) GNSS, ILS, VOR, NDB ve DME gibi radyo seyrüsefer yardımcıları için belirlenen temel parametre özellikleri birinci fıkra kapsamındaki hükümlere tabi olmak kaydıyla uygulanır.

(3) Güç gereksinimleri, frekans, modülasyon ve sinyal özellikleri uygun şekilde donatılmış hava araçlarının Türk hava sahasında gerçekleştirilen uçuşları esnasında seyrüsefer sinyallerini gerekli güvenilirlik derecesiyle alabilmelerini sağlamak üzere birinci fıkra kapsamındaki hükümler uygulanır.

Haberleşme prosedürleri

MADDE 7- (1) Şikago Sözleşmesi Ek-10 Cilt II'de yer alan PANS statüsünde olanlar dâhil olmak üzere Haberleşme Prosedürleri, havacılık sabit ve mobil haberleşmesine yönelik genel, idari ve operasyonel prosedürler uygulanır.

Haberleşme sistemleri

MADDE 8- (1) Şikago Sözleşmesi Ek-10 Cilt III kapsamında; Bölüm 1 - Dijital Veri Haberleşme Sistemleri, Bölüm II - Ses Haberleşme Sistemleri'nde; ATN, AMSS, SSR, Mode S hava-yer veri hattı, VDL, AFTN, uçak adresleme sistemi, HFDL, havacılık mobil servisi, SELCAL havacılık konuşma devreleri ve ELT gibi çeşitli hava-yer ve yer-yer ses ve veri haberleşme sistemleri için SARP'ler ve kılavuz dokümanlarda bulunan kurallar uygulanır.

Gözetim radarı ve çarpışma önleme sistemleri

MADDE 9- (1) Şikago Sözleşmesi Ek-10 Cilt IV - Gözetim ve Çarpışma Önleme Sistemlerinde; SSR Mode A, Mode C ve Mode S için oluşturulmuş SARP'lar ve ACAS'ın teknik özellikleri de dâhil olmak üzere, ACAS ve SSR sistemlerine yönelik SARP ve kılavuz dokümanlarda bulunan kurallar uygulanır.

Havacılık radyo frekans spektrum kullanımı

MADDE 10- (1) Şikago Sözleşmesi Ek-10 Cilt V - Havacılık Radyo Frekans Spektrum Kullanımında; havacılık frekanslarının kullanımına yönelik SARP'lar ve kılavuz dokümanlarda bulunan kurallar uygulanır.

Uygulamaların denetlenmesi

MADDE 11- (1) Şikago Sözleşmesi Ek-10 kapsamında kuralların uygulamasına ilişkin planlı ve plansız denetimler Genel Müdürlük tarafından 23/01/2012 tarihinde yayımlanan SHT-DENETİM Talimatı kapsamında Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Teknik düzenlemeler

MADDE 12- (1) Bu Talimatın 6, 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri Genel Müdürlük tarafından yayınlanan alt düzenlemelerde belirtilen hükümlere göre uygulanır.

(2) ICAO tarafından Ek-10 dokümanının güncellenmesi durumunda, bahse konu değişikliklerle uyumlu olarak bu Talimatın 6, 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri kapsamında hazırlanan alt düzenlemelerde Genel Müdürlük tarafından gerekli değişikliklerin yapılması ve diğer kılavuz bilgiler çerçevesinde ulusal teknik düzenlemelerin hazırlanması ve uygulamaya konulması sağlanır.

İdari yaptırımlar

MADDE 13- (1) Bu Talimatta belirtilen hükümlere uyulmaması durumunda, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında, 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesi ile 29/1/2013 tarih ve 28543 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan SHY-İPC Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Talimatta belirtilen idari para cezaları ve ilgili mevzuat kapsamında idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.